Historia naturalis bulgarica,
18: 64, 2007

Първа българска енциклопедия по спелеология

Павел СТОЕВ

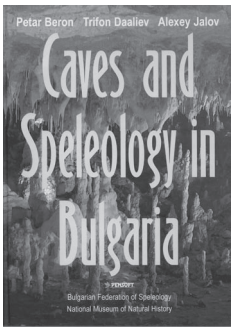

BERON P., DAALIEV T., JALOV A. 2006. Caves and Speleology in Bulgaria. Pensoft Publishers, Sofia, 507 pp.

В пещерняшките среди отдавна се носеше слухът за подготвящата се книга за пещерите и спелеологията в България. Трябваше обаче да минат поне три години преди това да стане факт. Всеки, който по една или друга причина е искал да получи информация за конкретна пещера в страната, е минавал по трънливия път от прелистване на трудно намиращите се и вече доста остарели книги на Петър Трантеев "Пещери - туристически обекти" (1965) и Владимир Попов "Пътешествие под земята" (1982), продължителното ровичкане из интернет до неизбежното разкарване до Българската федерация по спелеология и губене на още ценно време в проверка на хилядите папки с описания и карти. Така стояха нещата допреди трима видни наши пещерняци Петър Берон, Трифон Даалиев и Алексей Жалов да обединят усилията си и да напишат внушителна по обем (и не само!) книга за пещерите в България. В нея е разгледана историята на спелеологията в България; научните изследвания, провеждани в българските пещери; биографията на хората, участвали в изследването им; ролята на нашите спелеолози в проучването на карстовите обекти по света и т.н., а също така са дадени описанията и картите на 260 от по-големите български пещери. Написана на английски, книгата придобива още по-голяма стойност, тъй като представя за първи път на световната спелеоложка общественост българските постижения и ясно показва водещото място на страната ни в развитието на тази разнородна наука. Интерес представляват главите за асоциираните с пещерите научни направления – карстология, биоспелеология, спелеоклиматология, спелеохидрология и др., написани от авторите или съответните специалисти в областта. Едва след като се запознае с историята и постиженията на тези научни направления в България, човек може да добие ясна представа за колосалния труд, положен от стотиците знайни и незнайни пещерняци през вече близо 80-годишната история на организираното пещерно движение в България. Струва си да се отбележи, че освен в Родината, български спелеолози са участвали в проучването на пещерите на над 45 държави от почти всички континенти (без Австралия), включително и такива екзотични страни като Папуа-Нова Гвинея, Тайланд, Малайзия, Зимбабве и Перу. По-големи спелеологични експедиции със сериозни научни и научно-приложни резултати са провеждани в Куба, Гърция, Албания, Турция, Виетнам, Китай и др. Биоспелеологията се развива в страната вече повече от 80 години, спелеоархеологията и спелеопалеонтологията – над 100. В тези, а и в някои други спелеонауки в България вече има създадени школи, в които работят учени от световна величина. Многобройните цветни и черно-бели снимки на пещери и пещерни образувания, портретите на видни наши спелеолози, интересните моменти, уловени от фотоапарата по време на проучвателните експедиции и интересният разказвателен стил правят книгата лесно смилаема за всеки. Адмирации заслужава и издателство "Пенсофт", което както винаги не изневери на стила си и издаде едно луксозно четиво с оригинален дизайн. Дано авторите продължават и занапред да популяризират все така активно спелеологията и, разбира се, не прекъсват с проучванията на хилядите неизследвани пещери в страната и по света.